

Горловският и Славянски митрополит Митрофан: «Хората се радваха на това, че ги посреща представител на Църквата»

101 човешки живота бяха спасени през последните дни. С усилията на преговарящите и военните от територията на завода «Азовска стомана» в Мариупол бяха евакуирани мирни жители, прекарвали в неговите скривалища почти два месеца. За това как е преминал този процес и какво усещат сега освободените хора разказва в интервю за **Патриархия.ru** непосредственият участник на събитията — Горловският и Славянският митрополит Митрофан.

Късно вечер в петък, 29 април, телефонът ми иззвъня. Съобщиха ми, че с мен иска да говори Патриарх Кирил. Научих, че е имало преговори за освобождаване на мирните жители от територията на завод «Азовска стомана» в Мариупол. Светейшият Патриарх благослови да участвам от името на Църквата в процеса на евакуация на хората. В 3 ч. през нощта аз отпътувах от Горловка и вече в 7 сутринта бях в с. Безименное в състава на колоната представители, които трябваше да участват в този процес.

Как беше организирано всичко отвътре

Рано сутринта в Безименное започнаха преговори между представители на Въоръжените сили на Русия, ООН и Червения кръст. В самите преговори не съм участвал, задачата ми беше да помогна за евакуацията на хората, които се намираха в «Азовска стомана». Тя трябваше да се извърши в самата зона на бойните действия. За да се решат хората да излязат, трябваше преди всичко да се осигури режим на тишина — с това се занимаваха военните. Присъствието на свещенослужител трябваше да засили доверието към целия процес.

Преговорите, които продължиха на два етапа, с прекъсвания и консултации, завършиха към 2 ч. през деня, и всички участници се запътихме към комбината «Азовска стомана». Крайна цел на маршрута беше кръстовището пред заводския мост. По това време мостът беше миниран. Започнаха преговори с представителите на «Азов» (украински доброволчески батальон, състоящ се главно от крайни националисти и неонацисти, блокиран и обсаден в момента на територията на този комбинат в Мариупол – бел. прев.): те трябваше да изстрелят сигнална ракета, след което можеше да започне разминирането на моста и придвижването на хората, намиращи се на територията на завода, към мястото, където щяхме да ги посрещнем.

Хората, които разминираха моста, свалиха от него повече от десет мини. След това ние се насочихме към мястото на срещата. Освен мен в състава на делегацията имаше представители на ООН и Червения кръст, а също и неколцина военни без оръжие. Там чакахме два и половина часа. През цялото това време представителите на Червения кръст и ООН размахваха знаме, привличайки вниманието на «Азов». Наблизо стояха четири автобуса, готови да откарат евакуираните в Безименное.

Първите спасени

От разговорите на служителите на ООН и Червения кръст разбрах, че мандатът им действа само през светлата част на денонощието, и че след мръкване те нямат право да осъществяват своята дейност. Говореха помежду си, че още максимум десет-петнайсет минути — и ще трябва да напуснат. Едни изразяваха оптимизъм, други бяха скептично настроени. Всички разбираха, че заявеното количество хора — към стотина души — няма да могат да излязат за толкова кратко време. Чакахме и се надявахме, че ще излезе поне някой.

Вече по здрач, практически преди падането на тъмнината, от територията на

«Азовска стомана» пристигна автобус. Хората бяха докарани от трима украински военни.

Гражданските лица бяха двадесет и едно, включително шест деца. Сред тях имаше дори шестмесечно бебе.

В точката на срещата според условията на преговорите можеха да се намират само служители на ООН и Червения кръст. На 30 метра от тях стоях аз, а след мен бяха военните и автобусите.

Поздравявах хората, които излизаха от «Азовска стомана», с «Христос Воскресе!» Предавах им поздрави и ободрителни думи от Светейшия Патриарх. Много от тях плачеха. Трябваше преди всичко да им се каже, че всичко е добре и че войната за тях вече е свършила, за да разберат, че вече са в безопасност. На по-възрастните трябваше да се помогне да изминат пътя, да се носят торбите им.

Мръкваше се, беше ясно, че вече никой друг няма да излезе от територията на завода, и все пак ни обещаха, че евакуацията ще продължи и на следващия ден. Натоварихме всички на автобуса и ги закахме в Безименное, което се намира на 25 километра от Мариупол.

Какво ще стане по-нататък?

Хората се интересуваха какво ще стане с тях по-нататък. Представителите на Червения кръст и ООН веднага проведоха брифинг. Както беше договорено на преговорите, военните нямаха право да разговарят с хората, те се занимаваха само с организиране на процеса на евакуация. Аз бях помолен от служителите на ООН да участвам в техните брифинги и да остана заедно с хората. За това ме молеха и самите хора. Смятам, че това нямаше отношение към моята личност: за тях беше важно самото присъствие на човек със свещен сан, това ги успокояваше.

Обяснявахме на хората, че са в безопасност, че сега ще отидат в център за бежанци, там ще има достатъчно храна и вода, ще им окажат медицинска и правна помощ. Единствената сложност е, че ще трябва минат през беседа с представители на съответните служби, но и това ще стане в присъствието на служителите на ООН, и затова не е нужно да се тревожат. След това всеки ще има избор: да се върне на украинска земя, в град Запорожие, или да остане тук. Това ще го решават самостоятелно, без какъвто и да било натиск.

След това хората започнаха да питат: «А какво става с къщата ми? А къде са ключовете? А пък аз нямам документи...» Според мен това бяха добри въпроси, защото те свидетелстваха, че в душата си всеки един от тях вече бе отговорил на главния въпрос: с мен всичко е добре. Сега започваха да ги безпокоят житейските неща. Когато чувах тези въпроси, разбирах, че за тях

първият етап вече е завършил и че тези хора са се убедили, че са в безопасност.

Какво очакват хората от свещенослужителя?

Както и мнозина свещенослужители, бях принуден да действам като «адвокат на Бога» — да отговарям на въпроса защо Господ допуска всичко това. Мнозина просто се радваха да общуват с представител на духовенството. Те си вземаха благословение, оплакваха се, че са прекарвали великденските празници в скривалището, – но се и радваха, че са оцелели.

Срещнах там хора, които ме помнеха още като свещеник в Мариупол през 1997 г. — те ме познаха, попитаха аз ли съм това. Един мъж каза, че е работил като покривен майстор по време на възстановяването на Покровската катедрала. Той питаше в какво състояние е храмът, запазил ли се е покривът му. От моста виждахме катедралата отдалеч, тя се издига високо над града.

Струва ми се, че повечето хора, които евакуирахме, бяха вярващи. На поздрава «Христос Воскресе!» всички отговаряха «Воистину Воскресе!» Усмихваха ми се, бяха доброжелателни към мен. Ако подобни ситуации ще има и в бъдеще, присъствието на свещенослужител ще е абсолютно уместно и дори необходимо. Усмивките, доброжелателството бяха насочени не лично към мен, хората се радваха, че ги посреща представител на Църквата. Това създаваше атмосфера на доверие и безопасност: всички бяха сигурни, че в присъствието на свещеник едва ли някой ще си позволи каквато и да е провокация. Да се преодолее недоверието беше най-важната задача, защото и двете страни имаха основания да се опасяват една от друга, и в тези условия процесът на евакуацията можеше да се разтури.

Заложници на ситуацията

На следния ден в 7 ч. сутринта пак пристигнахме в същата точка. Всичко отново започна с разминирание, защото през нощта мостът беше миниран повторно. Мините бяха още повече, и затова работата се проточи. Евакуацията продължи на същото място.

Пристигаха автобусите от «Азовска стомана». Управляваха ги военнослужещи от «Азов» — те биваха понякога трима, друг път петима. В автобусите имаше различно количество хора: в един двайсет, в друг — едва седем. Като цяло през този ден бяха евакуирани 80 човека: към двайсет деца, също толкова възрастни мъже, останалите бяха жени. Посрещах всички с пасхален

поздрав, предлагам им помощ и ги изпращах до автобуса, с който те трябваше да се евакуират по-нататък. Последните евакуирани изпратихме в Безименное в 5 ч. вечерта. Най-вероятно някакви мирни жители все още бяха останали в завода, но те сами не поискаха да излязат.

Мнозина днес се интересуват как в «Азовска стомана» са се оказали мирни жители. Някои просто са работели там — на завода освен металурзите е имало огромно количество обслужващ персонал. Освен това там е имало официални скривалища, в които хората са могли да се крият при активизиране на бойните действия. Хората са си мислели, че слизат в скривалището за малко, но вече не са могли да излязат поради постоянните артилерийски атаки. Двудневният режим на тишина послужи за мнозина като сигнал, че могат да излязат. Някои хора са напуснали скривалището самостоятелно, за съдбата им никой нищо не знае.

Мнозина отдавна не бяха яли хляб, хранели са се само с каша. Вода имаха: предлагам им, но те благодаряха и отказваха. Някои бяха в плесенявали дрехи, други изглеждаха добре поддържани. Изглежда, че там е имало няколко скривалища и хората са се намирали в различни условия.

В търсене на сина

На втория ден аз се завърнах отделно от евакуираните, защото трябваше да изпълня една молба. В една от излезлите от «Азовска стомана» групи имаше семейна двойка, техният син беше останал заедно с кръстницата си. Те не бяха виждали детето си от 48 дни и дори не знаеха живо ли е то. Кръстницата живееше в с. Виноградное недалеч от Мариупол; тези хора ми дадоха адреса и ме помолиха да намеря сина им. Обещах им, че след края на евакуацията непременно ще посетя това място и ако детето е там, ще го закарам при тях, а ако не е — ще узная къде може да бъде. Затова веднага щом завърши евакуацията, аз заминах за Виноградное да търся тази къща.

В началото не я намерихме: адресът се оказа неверен. Започнахме да разпитваме хората и още първата жена се разплака: тя също много дни не е могла да излезе от скривалището, но в завода «Илич». Тя ни насочи.

Къщата се оказа цяла и там наистина живееше жена с момче на около десет години. В началото те дори не ни повярваха, че семейството му е оцеляло, но след това се съгласиха да ги закараме в Безименное. По пътя момчето коментираше като познавач военната техника и дори обясняваше кой кораб на хоризонта е военен и кой — патрулиращ.

Срещата на майката със сина стана преди очите ми. Семейството на момчето — майка му, сестра

му, баба и дядо — бяха още в автобуса, бащата тъкмо минаваше през събеседване. Те не можеха да излизат от автобусите. Въпреки силните емоции никой не се затича към своите роднини — първо попитаха въоръжените хора дали може. Те, разбира се, разрешиха. От радост всички се прегръщаха, прегръщаха ни и нас. Това беше най-яркото впечатление на деня. Просълзиха се дори военните.

Помощта на Църквата

За да стане евакуацията на гражданските лица от «Азовска стомана» възможна, бяха задействани огромно количество хора, които вършеха своята работа: преговарящи, военни, лекари и много други специалисти. Режимът на тишина се поддържаше буквално в ръчен режим, за да не стреля никъде нищо и процесът в никакъв случай да не се провали. Всички се отнасяха към това много трепетно, работеха на предела на възможностите си.

Искам да благодаря на Светейшия Патриарх за това, че той прие толкова навътре тези неща и направи от своя страна всичко, което можа, за да приближи освобождаването на мирните жители от мариуполското подземие. Резултата бях щастлив да видя с очите си: очите на хората, които излизаха оттам, радостта им, когато разбираха, че вече нищо не ги заплашва, срещата на момчето с родителите му. Резултат на огромния труд на много хора стана това, че днес 101 човека са живи.

Дори ако спасиш само един човек, значи не си живял напразно. Светейшият Патриарх през тези дни беше изцяло потопен в процеса на спасяването на мирните жители, многократно се интересуваше от развоя на събитията, от всички най-дребни детайли, и във всеки един момент, ако възникваха някакви затруднения, беше готов да се намеси, за да може евакуацията да продължи и да завърши с успех. Освен общуването с хората, моята мисия беше и в това — в случай, че се появеше някаква заплаха за този процес, да съобща веднага на Патриарха.

Да смятаме евакуацията на мирните граждани от «Азовска стомана» за отправна точка в активизацията на дейността на Църквата по подпомагане на пострадалите от бойните действия би било, разбира се, невярно. Това не е отправна точка, а само един от ярките епизоди. Църквата винаги е оказвала и ще оказва помощ на хората, попаднали в сложна ситуация. Мариуполските свещеници се занимават активно с тази работа всеки ден. Те раздават хуманитарна помощ, помагат в търсенето на изгубени роднини, участват във всички миротворни процеси, и то не по нареждане отгоре, а от християнски мотиви.

Ние в Горловска епархия сме готови всеки един момент да участваме във всяка акция, която ще донесе полза на хората. Ще помагаме с всичко, каквото можем. Практически цялата територия на нашата епархия вече е в зоната на бойните действия: в Лиман, Северск, Горловка, Енакиево, Дебалцево ние практически всеки ден виждаме артилерийски атаки и разрушения. Всеки момент същото може да започне в Славянск, Краматорск и Константиновка. С оглед на всичко това ние, разбира се, сме готови да се притечем на помощ максимално бързо, за това вече сме подготвили определен ресурс.